

УБАВИТЕ РАБОТИ ДОЛГО ТРААТ

30 години од најголемиот успех на Македонија - не само во културата, туку и воопшто.

Ова е прв и засега единствен пат македонско дело да победи на најважен светски мегдан.

Уште поважно, појавувањето на „Пред дождот“ е дел од создавањето на државноста и на националното самочувство. Македонија и Македонците можат да создадат дело кое се смета за светски класик и дело преку кое многумина во светот за првпат слушнаа за Македонија.

Или како што ќе каже заменик-амбасадорот на Велика Британија во Македонија, Даниел Филер во 2024: „Уметници како Манчевски се оние што го градат идентитетот на оваа земја.“

Кога „Пред дождот“ во 1994 година го освои Златниот лав, тоа беше првпат македонско дело не само да учествува рамноправно во светска конкуренција, ами и да победи. Многу ретко се случило малечка Македонија во светот да ја сметаат за рамна на себе, а - што е уште поретко - и ние самите така да се осетиме. Тој громогласен аплауз со кој светот ги прими филмовите на Манчевски за нас не беше само сплотувачки фактор, туку и извор на самоверба и на националното самочувство.

Пред точно 30 години „Пред дождот“ триумфираше во Венеција, освојувајќи го Златниот лав за најдобар филм и уште 9 други награди на Фестивалот. Директорот на фестивалот, Џило Понтекорво, на церемонијата извика: „Баста, сињор Милчо!“

Но беше далеку од доста - во следната година и пол „Пред дождот“, првиот македонски филм кој победил на најпрестижниот светски фестивал, освои уште 30-ина фестивалски награди низ светот, доби киноприкажување во 50-ина земји и, како што вели британскиот финансиер и најзаслужен за постоењето на овој филм, Сајмон Пери,

„беше да побудалиш блиску до тоа да го освои Оскарот за најдобар странски филм“ во 1995.

„Њујорк тајмс“ потоа го вброи „Пред дождот“ меѓу 1.000 најдобри филмови на сите времиња, Венеција именува една споредна награда на Фестивалот по мотото на филмот „Кругот не е тркалезен“. „Пред дождот“ натаму продолжи да живее исклучителен живот во светот – беше предмет на научни конференции и десетици научни трудови, стана дел од наставната програма на стотици универзитети во светот, а во Италија е и дел од средношколската лектира, делото и авторот се споредувани со делата на Џојс, Кундера, Бергман, Тарковски.

„'Пред дождот' ја впиша Македонија на светската мапа“, напиша легендарниот американски филмски критичар Роџер Еберт во февруари 1995 за американската премиера на филмот. Во јапонските весници цртаа мапи на Македонија за да објаснат од каде доаѓа филмот и како се изговара името на земјата. "Македонија, љубов моја", „Од Македонија, со љубов“ и „Мајсторот од Македонија“ беа наслови во весници во САД, а „Милчо Македонецот“ во Италија. Со помош на „Пред дождот“ се изучуваше македонскиот јазик на универзитети во САД и Полска, а во Кореја - англискиот. Дури, има и италијанско вино што се вика „Пред дождот“. Во ноември 2024 филмот повторно се прикажува во Кина (од Државниот кинески филмски архив), во Словенија и во Бразил.

А во 1994, Македонија беше само едно ново име на светската мапа. Огромниот успех што филмот го имаше во светот, како и огромниот публицитет што го проследи тоа во светските медиуми, на името Македонија му дадоа лице и со тоа, дефинитивно, ја етаблираа како факт на светската мапа. За „Пред дождот“ се објавени над 5.000 текстови на 50-ина јазици, неколку илјади текстови емитувани на радио и на телевизиските мрежи низ светот, има десетина илјади референци за овој филм на Интернет.

Пред светската премиера, кога „Пред дождот“ бил избран да игра во конкуренцијата за награди, Венецискиот фестивал му пишал љубезно писмо на Манчевски да го праша какво е македонското знаме, оти никогаш не го виделе. Во 1993 Бритиш скрин почна соработка со Македонија за „Пред дождот“, иако Велика Британија немаше

дипломатски односи со државава. Во 1995, кога „Пред дождот“ беше номиниран за Оскар, Манчевски одби да присуствува на свеченото доделување на Оскарите затоа што Американската филмска академија реши филмот да биде најавен како филм од ФИРОМ, и успеа да оди под уставното име, Република Македонија.

Во земјава, реплики од филмот станаа дел од популарната култура. На крајот на 1990-те на зградата на Македонската опера и балет стоеше графит со дијалогот: „Нема тука да пукне, мирен е народот. - Така и за Босна викаа, сега Запад сеир гледа, чека да се исколат“.

Репликата „Пукај бе, братучед, пукај“, веќе 30 години се испишува на разни објекти во Скопје, беше мото и на транспарентите на сега веќе историските студентски протести во 2014-2015, исто како и „Кругот не е тркалезен“. По повод 25-годишнината од Златниот лав, едно кафуле во Скопје креираше коктел „пред дождот“ што редовно е на менито.

Забележани се дури и тетоважи со слики и реплики од филмот.

А 14 години по светската премиера, Македонија го доби својот прв светски признат класик: на 24 јуни 2008, легендарниот американски издавач „Крајтирион колекшн“ го издаде „Пред дождот“ на ДВД. Ова е едно од многуте комерцијални ДВД изданија во светот на нашиот најуспешен филм.

Професорката на универзитетот „Колумбија“ Анет Инсдорф, во коментарот што е дел од ДВД-то вели дека „Пред дождот“ е „едно од најдобрите дебија во историјата на филмот“ⁱ, а професорката Ен Киби во книгата „Теорија на сликата“ вели дека е „еден од најзначајните филмови на деценијата“ⁱⁱ.

Самиот факт дека на ДВД излезе после 14 години од светската кинодистрибуција, дека излезе во Америка (која не објавува често странски филмови) и дека го издаде баш „Крајтирион“, кој и самиот е класик и објавува само ремек-дела, јасно го потврдува статусот на класик за „Пред дождот“. Со ова издание „Пред дождот“ влезе во богатата колекција на „Крајтирион“, кој на американската публика изминативе децении ѝ ги промовираше најзначајните светски автори, од Бергман, преку Фелини, Курасава, Фасбиндер, Бресон, Озу, до

Трифо, Реноар, Годар, како и комплетните дела од францускиот нов бран, италијанскиот неореализам, германскиот нов филм.

Само една година откако Грција го радикализира наметнатиот спор за името и ја затвори границата, а милион луѓе излегоа на антимакедонски митинг во Солун, се случи овој филм. По премиерата во Венеција и Златниот лав, грчкиот весник „Апогематини“ пишуваше: „Овој филм на младиот скопјанец би требало да го земе под заштита грчкото Министерство за култура и да го покажува на членовите на комитетите на Центарот за кинематографија и на оние што доделуваат награди на грчки филмови што не успеале. Да ги повикува сите режисери и да им кажува: ете што направи скопјанецот за својата татковина, зашто и името на новосоздадената земја го направи познато!“ А „Та неа“ заклучи: „Ова не е никаков антигрчки заговор. Жално е што и Грција не може да создаде филм вреден за Златен лав“. Дури и агенцијата Франс прес во веста за грчките реакции имаше наслов „Нема антигрчки заговор“.

Сето ова, а на крајот и ДВД-то на „Крајтирион“, беше и уште една потврда на вредноста на културната дипломатија: со ниедни пари не може да се купи тој публицитет, фактот дека земјава му станува поблиска на светот, и тоа преку едно уметничко дело, преку еден класик. Со ниедни пари не се купува да може дело од една мала земја да влезе во лектира на друга земја. Со ниедни пари не се купува и тоа десетици илјади пати да биде спомнувано во светските медиуми и на Интернет, авторот да има можност во интервјуа да го изнесува пред голем аудиториум својот став и да ја промовира земјата.

Кога во септември 2004, токму на 10-годишницата од венециската премиера на филмот, излезе Монографијата „Дожд - Светот за 'Пред дождот' на Милчо Манчевски“, на промоцијата беше и првиот претседател на независна Македонија, Киро Глигоров, и додека разговаравме тој одеднаш ми рече: „Знаете што, јас мислам дека 'Пред дождот' е најубавото нешто што ѝ се има случено на Македонија во овие 10 години“.

Уште 20 години подоцна, јасен е фактот дека Манчевски ја отвори македонската култура кон светот и кон професионалноста. „Пред дождот“ беше македонско-француско-британска копродукција, во

Македонија се снимаше 6 недели есента 1993, а потоа 3 недели во Лондон. Во најголемиот филмски успех Македонија вложи 7% од неговиот буџет – „Пред дождот“ беше 93 отсто финансиран од Велика Британија и од Франција. Неговиот втор филм „Прашина“ беше 95 отсто финансиран од Велика Британија, Германија, Италија и од Шпанија, а само 5 отсто од Македонија. Иако живее во Њујорк, изминативе три децении Манчевски својот професионален углед и искуство секојпат ги носел во Македонија. Во македонската култура преку македонските копродукции на Манчевски влегоа директни инвестиции од странски партнери и влади (Велика Британија, Германија, Франција, Италија, Данска, Белгија, Холандија, Албанија, Шпанија, Бугарија и Еуримаж) во вредност од над 20 милиони евра, при македонски влог од околу 4 милиони евра. Со други зборови, 5:1.

Од практичен аспект, во Македонија цела една генерација домашни филмски работници и актери се школуваше со практична работа на меѓународните копродукции на Манчевски снимани во земјава. Врвни светски професионалци со огромно искуство и талент од дури 14 земји, добитници на најпрестижни меѓународни награди, работеа на македонско тло и ги споделуваа своите искуства со нашите филмации и актери.

Неговите филмови етаблираа нова фаза во современата филмска продукција во Македонија (први меѓународни копродукции, воведување кастинг процес, сториборд, сублиминален тон; претставувања македонски играни филмови на фестивали од А-категија, светска кинодистрибуција на македонски филмови, и друго).

Во глобални рамки, Манчевски е ценет поради естетските и филозофски достигнувања на неговиот опус. Споредуван е со Џојс, Кундера, Тарковски, Бергман, Кишловски. Но, светската јавност кај Манчевски уште повеќе го цени тоа што тој со својата работа и со своите ставови поставува меѓународни стандарди. Стандарди за иновативност во авторскиот пристап, за инвентивност во креативниот израз, но стандарди и за тоа како бескомпромисно се прави авторско, вредно дело, независно од огромниот напор кој е неопходен да се зачува инегритетот на делото од упади на оние на кои уметноста не им е на прво место: финансиери, дистрибутери, цензори или политичари.

Искусството на „Пред дождот“ беше охрабрувачко и за другите креативци – тој им покажа дека можат слободно да се натпреваруваат со другите во светот, а не само во државата или регионот, иако не е лесно. Откако „Пред дождот“ победи во Венеција, веќе е нормално да очекуваме наши филмови да гледаме во Кан, Берлин, Ротердам, Санденс, и да очекуваме тие да освојуваат награди. Веќе е нормално да очекуваме дело од македонски автор да биде рамноправен дел од светската културна баштина.

За Македонија опусот на Манчевски е од колосално, формативно значење. Од „Пред дождот“ (1994) до „Кајмак“ (2021), неговите филмови освоија повеќе награди во светот и беа видени и почитувани во повеќе земји од било што создадено во Македонија. Па сепак, прашање е дали современото македонско општество и култура, чие ткиво е систематски разјадено од тридецениската сурова посткомунистичка транзиција и кое просто патолошки избегнува саморефлексија, има капацитет да ја апсорбира колосалноста на опусот на Манчевски и да ја негува како трајна баштина. Изминативе 30 години, има константна дихотомија во односот на Македонија кон Манчевски како уметник и интелектуалец: омилен и почитуван од публиката од една, и игнориран, напаѓан, шиканиран и во последно време дури и прогонуван од културниот естаблишмент од друга страна.

Токму неговото одбивање да го компромитира сопствениот авторски интегритет и спремноста гласно да го брани јавниот наспроти политичкиот, партискиот, идеолошкиот интерес, се во средиштето на споменатата дихотомија и се извор на конфликтот со естаблишментот, што во случајов кулминира во отворен политички прогон кон Манчевски како истакнат укажувач на корупција во државна институција.

Откако во 2020 и во 2022 пријави корупција во Агенцијата за филм па до ден-денес, Манчевски е изложен на континуирана оркестрирана кампања на политички прогон и одмазда, особено интензивираан последниве две години, со што де факто и де јуре му е оневозможено натамошното творење во Македонија. Државната комисија за спречување на крупцијата (ДКСК), Државниот завод за ревизија (ДЗР), Инспекциите на Министерството за култура, Транспаренси

Интернешенел Македонија ги истражија и потврдија неговите наводи. Транспаренси Интернешнал дури „Случајот Манчевски“ го вклучи како пример во препораките за новиот Закон за заштита на укажувачите. Филмскиот фестивал во Венеција објави писмо за „безусловна солидарност“, потпишано од директорот на Фестивалот, Алберто Барбера, и од претседателите на двете Здруженија на италијански филмации. Поддршка стигна и од Меѓународната федерација на филмски критичари (ФИПРЕСЦИ) и од Македонската секција: „Ова е студија на случај за политички прогон на истакнат укажувач кој пријавил корупција на највисоките нивоа на власта“. Whistleblowing International отвори истрага за случајот Манчевски: „Тоа е едноставно одмазда затоа што тој успешно ја разоткри 'филмската мафија' на земјата“...

Случајот Манчевски сè уште нема завршница и по 4 години откако првпат пријави корупција. Дури и по промената на власта, Агенцијата за филм сè уште ги блокира неговите проекти, со што најтрофејниот македонски филмски автор не може да твори во Македонија.

За многу гледачи од светот „Пред дождот“ беше поттик да тргнат на пат и да дојдат да ја видат Македонија. Во архивата на Манчевски има стотици пораки и писма од гледачи од целиот свет кои сведочат за тоа.

„Пред 7 години слушнав за еден прекрасен филм наречен 'Пред дождот', на начин како што во дамнешните времиња некој би чул за тоа дека во градот е познат исцелител или мистик“, пишуваше еден гледач од Израел, и кажа дека оттогаш филмот го гледал повеќе од 10 пати, па дури со тројца пријатели дошол и во Македонија и отишол да ја види црквата на Канео во Охрид.

Триесет години по премиерата, на Оскарите 2024, во промотивното видео емитувано пред оscarовската церемонија во кое филмски уметници одговараат на прашањето кој филм ги инспирирал да посакаат да патуваат во земјата каде е снимен, легендарната актерка Глен Клоуз го избра „Пред дождот“.

„Постои филм што се вика 'Пред дождот' и е снимен во Македонија. Очигледно е многу стара земја и многу работи се случувале на таа

почва. Никако да ми излезе од мислите“, рече Клоуз која има осум номинации за Оскар.

А дома, пак, за „Пред дождот“, но и за сите негови дела, има и такви на кои им пречи како Манчевски „нè претставува во светот“, а тоа најдобро се сублимира во забелешката „па, кај го најде тој скапан автобус?“.

Одговорот на Манчевски веќе 30 години е скоро ист: „Моите филмови не се пропагандни пораки. Тие се уметнички дела. И сепак, тие ја отсликуваат Македонија како земја во која живеат луѓе со комплексни судбини, со динамичен внатрешен свет и богатство на морално размислување. Тоа – и фактот дека од Македонија доаѓа вредно уметничко дело – е вистинската промоција на оваа култура. Не се слагам со вашата потреба земјата и културата да се пропагираат со санитарски кич или со вашето срамење од материјална сиромаштија. Важно е духовното богатство, и обидете се да го видите во себе. Во моите филмови тоа е повеќе од евидентно“.

Со својот став, своите постапки, со својот живот, тој покажува дека е можно и поинаку да се постои во Македонија.

А автобусот од „Пред дождот“ уште вози секој ден по Илинденска, во центарот на главниот град.

Марина
Костова

ⁱ Анет Инсдорф, Аудио коментар, „Пред дождот“, ДВД, „Крајтирион колекшн“

ⁱⁱ Ann Kibbey, “Theory of the Image, Capitalism, Contemporary Film and Women”, Indiana University Press, 2005, стр.

Reader's Guide to **Entertainment**

CINEMA ROCK&POP ACQUATICSCOUNTRY COMEDYCLUBBARIET JAZZ CLASSICAL THEATRE

Before the Rain, Micho Manchevski (right)

Macedonian Masterpiece

Director Micho Manchevski Discusses His Country's Very First Oscar Entry

BY ANDY KLEIN, WRITER AND DIRECTOR OF *MILANO MANCHEVSKI*. WITH GREGORY CAHN, KATHA CAPLANIA, RAIN SOMMERICH, AND LINDA MERVINA (GALAPAGOS, SCENE 3)

By Andy Klein

Micho Manchevski's debut feature arrives in American theaters with almost universal critical support. It was the popular film among audiences at the Toronto Film Festival, and, at the Puerto Rico Festival, it won every award except Best Latin American Film, for which it was obviously unqualified. Macedonia's first Oscar entry ever, it received one of the five Best Foreign Film nominations and is an extremely strong contender for the award. (Of course, I've said that sort of thing before, only to see the Academy choose the least impressive bit of fluff from among the nominees.)

Before the Rain is a three-part film. "The end" presents the dilemma of a contemporary young Macedonian monk who finds himself breaking his vows to protect an Albanian girl (Jelina Miroslav) on the lam. "Faces" begins in London, where a photo editor (Nalof's Karin Cartledge) goes to deal with her husband (Zij Velinov) and her boyfriend, Alex (Rade Serbedzic), a Macedonian immigrant who is considering returning to his hometown. And "Futures" follows Alex back to a community that has changed radically in his absence — where former girlfriends and lovers are newly separated by pronounced

hats and ethnic differences.

Before the Rain sounds like a conventional liberal film. But Manchevski presents the material in a totally unconventional way that sticks up on the screen. Without defiling any of its aesthetic principles, it's just so that the director takes some big structural risks that pay off in kind.

I spoke to Manchevski a few weeks ago. In his early thirties, he is, on the surface, at least as much an assimilated American as an ethnic Macedonian. Of course, I have as little idea as you do what the hell an ethnic Macedonian would be like or even what exactly those

days Macedonia is, so that's where I started the questioning.

For most Americans, Macedonia is something out of a history book. There was Philip of Macedonia, father of Alexander the Great, and then nothing but, like, six thousand years —

(laughs) — until Before the Rain. Since Alexander the Great, it's always changed hands. The last time it was all in one piece was in the beginning of this century, when it was part of the Turkish empire. Then the Balkan powers split it up, so that part of it became part of Greece and the other part became part of Serbia and

eventually Yugoslavia. Bulgaria has a piece still, and Greece still has a nice chunk. But now there's also the Republic of Macedonia. For some political reasons, the country had to call itself the Former Yugoslavian Republic of Macedonia to appease the Greeks and the United Nations. It's a bit analogous to the situation with Northern Ireland.

You grew up there?

I grew up in Macedonia in what was part of Yugoslavia. I was raised in Skopje, the capital.

I assume that's bigger than the village in the film.

Well, it's your typical western European ex-Communist Third World big city. Close to three quarters of a million. Very urban, with highways. I was there through high school — and went to college in Illinois. Now I live in Macedonia and in New York.

What films influenced you growing up in Europe?

Well, everything you see influences you whether you like it or not. The question is to what degree. The people I like today are Scorsese and Fassbinder. And Kurosawa's very much. But I grew up on James Bond movies and spaghetti Westerns — and film in film school I saw a lot of experimental films — Michael Snow, Stan Brakhage.

Did you think of yourself as Macedonian or Yugoslavian?

Well, both. In the sense of someone thinking of themselves as Italian-American. You have a culture, a language, a tradition — but there is still the larger political entity.

As much of that was, the collapse of the Kosovo line and the disappearance of communist control has led to the reemergence of ethnic hostilities. Is there a desire for Macedonia to reunite?

That's a very sensitive subject. It depends on who you talk to. There is an extreme nationalist movement —

Within the Republic, has there been serious warfare, serious skirmishes?

No, actually. I want to emphasize: This is not a documentary about Macedonia. Not about the Balkans. Macedonia is the only ex-republic from Yugoslavia that hasn't had any fighting. No violence. In a way, it's ironic that the film is set there. It doesn't talk about Macedonia specifically. It talks about people and their dilemmas. About ethnic conflict and reconciliation.

I think that, for most people watching the film, there is this resonance about Bosnia and ...

Cinema/Chi è il trionfatore della 51ª Mostra di Venezia

Milcho il Macedone

Incontro con Manchevski, l'esordiente di 34 anni che ha sconfitto Stone e Amelio.

di PAOLA JACOBI

Soltanto del Blue Bar dell'Hotel Excelsior al Lido di Venezia: la Mostra del cinema è in corso. Il viale di festivalieri è frenetico. Si chiacchiera continuamente, ossessivamente di cinema. Tra gli altri, si notano due giovanotti straraganti. Uno, alto, magro, in bermuda e camicia rossa an-

guae, è Quentin Tarantino, regista americano iconoclasta. L'altro è Milcho Manchevski, 34 anni, nato a Skopje, in Macedonia. Vestito in jeans e maglietta, porta miniorcchini e capelli biondi spennacchiati. La Mostra ha appena premiato il suo film *Before the Rain* (Prima della pioggia). Tarantino l'ha vi-

SPETTACOLI I TRIONFI DELLA 51ª MOSTRA DI VENEZIA: DA SINISTRA, QUENTIN TARANTINO, MILCHO MANCHEVSKI E IL SUO FILM "BEFORE THE RAIN". A DESTRA, MILCHO MANCHEVSKI

124 - PANORAMA - 23 SETTEMBRE 1994

'Rain' is putting Macedonia back on the map

By Roger Ebert
Special to The Bee

A kid in Macedonia wants to be a movie director, but there are no openings in the official film school in Belgrade. One day a professor from Southern Illinois University comes to lecture in his hometown, and the kid gives the professor a pitch about how he wants to go to film school, and the professor says, "Fine, send me some of your work," and the kid mails his writings and some of his short films off to Carbondale, and they give him a scholarship.

So Milcho Manchevski arrives in Illinois, thinking he speaks English. "I had learned it in school, but they don't teach you all the words. For example, I didn't know what they meant by . . ." He mentions a noun. We agree that if you want to speak English it is essential to know that noun. "Steve James taught me that word," Manchevski says proudly. "He was a few years ahead of me."

Steve James went on to direct "Hoop Dreams," and Milcho Manchevski went on to direct "Before the Rain," and now it is 1995 and Manchevski's film has been nominated for an Academy Award in the best foreign film section.

Milcho Manchevski is nominated for an Academy Award for his first film.

"Before the Rain," which opens Friday in Sacramento, is quite a film. The winner of the Golden Lion at the 1994 Venice Film Festival, it has been compared to Quentin Tarantino's "Pulp Fiction," Krzysztof Kieslowski's "Red" and Atom Egoyan's "The Englishman's Boy," and like those influential films it has a plot that winds back upon itself, so that, in the words of T.S. Eliot, "In my beginning is my end." It is not often that a single film, a first film, announces that a major director has arrived, but on the basis of "Before the Rain," Manchevski must be taken seriously.

His film's style is not directly influenced by Tarantino and the others; the screenplay was written in 1991. It's as if they all simultaneously grew tired of A-to-Z narrative, and decided to exploit the ability of film to circulate freely in time. The result makes the film seem more alive, more spontaneous.

The story takes place in Macedonia and London, and is told in Macedonian, Albanian and English, although not very much of any one of them (one of the characters is a monk who has taken the vow of silence). Manchevski, who was born in Macedonia, is resigned that not very many Americans know exactly what that country is.

All of it used to be Yugoslavian, but he was asked during a recent visit to Chicago what he

"It was Macedonia, which was part of Yugoslavia."

There's a disagreement, isn't there, about the use of the word "Macedonia"?

"Yes. The Greeks think they own the copyright."

But it's been called Macedonia for a long time.

"Well, the geographic region has been called Macedonia since Philip, in 5 B.C. He came up with it; he has the copyright."

He grinned. Manchevski is a youthful, 30ish man with an easy smile and easy English that now includes all the necessary nouns. After graduating from Southern Illinois, he tried to get several features off the ground, but found himself working instead on TV commercials, experimental films and MTV music videos. (Proving that it's a small world, his video of "Tennessee" for Arrested Development won the MTV and Billboard awards for best rap video of 1992.)

He called in some favors and commitments from his video and commercial contacts, he said, to put together the financing for "Before the Rain." And he somehow convinced the film insurance companies to underwrite a risky production in a potential war zone. ("The political risk companies gave us five different scenarios of how war could start as we're shooting there.")

旧ユーゴの悲劇を下敷きに、未来を生きる勇気を描く 新進映画監督ミルチョ・マンチェフスキー

文——北小路隆志
text by Takashi Kitahori
写真——大山 高
photograph by Takashi Oyama

‘84年のヴェネチア映画祭で金獅子賞(グランプリ)を始め数々の賞を受賞した監督のデビュー作『ビフォア・ザ・レイン』をひきつけて東京国際映画祭に参り込んできたミルチョ・マンチェフスキー。大きなホールでの上映前に「見事な『誕生』』を見て、映画監督になろうと決意した。その映画と同じ大映という会社を通じて私の映画が日本で紹介されることになり、とても感動している」と舞台挨拶をし、駆けつけた観客のみならず、舞台で迎える関係者をもえらぐ興奮させていた。

なるほど、『ビフォア・ザ・レイン』を見る印象と『誕生』はストリートにつながる。とても雄健でありつつ骨太な物語の構成。さらにマンチェフスキーの場合驚きなのは、そんな野心的な映画技法を回遊ゴスロヴィアの肉親を舞台にした物語であって展開している点だろう。戦場から地獄のヴェネチアがこの映画を賞賛してやまなかった背景にも、そんなシリアスな事情が介在しているはず。あの悲愴な戦争の生々しい描写、ドキュメンタリーでも、戦争映画でもなく、3つに分かれた物語が実はひとつの円環を成すという、とてもユニークで知的な物語映画に昇華したことへの感嘆……。

「大きなうねりのようなものとしてある『全体』をつかむという欲望を出したかった。僕の故郷であり、主な撮影地でもあるマケドニアは幸いにも本格的な軍事紛争にはついていた。だから直接的には戦争の恐怖はなかったんだけど、あの山の向こうで戦いがおこなわれているんだ、ということはいづつも意識していた。映画でのマケドニア人とアルバニア人の激しい対立は、現状ではなくて、このまま対立がエスカレートすれば、こうなるぞ、という警告の意味を込めている」

3つの物語が円環を成している

第1話の「言葉」では、いっさい言葉を失うことができない近所の流行中の若い俳優が、マケドニア人たがにわかれて俳優団に選ばれたアルバニア人の娘を愛するといったストーリーが完結したマケドニアの青年を背景に語り出される。賢明で骨太な構成であることから、既述で互いの文や歴史の喧嘩をおこなった旧ユーゴの肉親

「1983年マケドニア生まれ。南イライリアに育ち、マケドニアに戻り映画制作に関わる。映画『ビフォア・ザ・レイン』、『誕生』、『3つの物語』を監督。現在はワグラー映画製作社でアニメーションを専攻。2007年に『3つの物語』の制作が完了し、『誕生』の制作も進んでいる。

「ビフォア・ザ・レイン」
マケドニアで撮影された。ロンドンには多岐多岐な文化圏があり、仕事を終って帰郷マケドニアに帰る気持が、ひとりで生きる人々の心の中や受とまじり、3つの区画の中で下層に居る人々の生活が描かれている。これは『マケドニアの物語』(1997年)、『マケドニアの物語』(2000年)の続編である。

ではしばしば歴史的空間が攻撃の標的にされた事実を思い起こしたりしたので、

「それは良い環境だね(笑)。作道間は主人公が理想の世界と見なし、少し現実的に引きこもるには危険の場所。無常時の保は決して近づかないけど(笑)。で、その理想的な場所が破壊された時に受けるはずの衝撃、逃げ道を失うという行為が大切だった。そこで対立の真ん中に宗教を置く。古い修道院はそれを物語的に象徴する存在なんだ」

第2話「旗」では舞台が一転して代した時が

流れる大都会ロンドンへ。競走カモラン、アレックスは一緒に故郷のマケドニアに行くことと恋人のアンを誘うが、彼女の決心はつかず、結局一人で故郷へと旅立つ。こうして物語の舞台は再びマケドニアに戻り、3話の「写真」が開始される。「アレックスは僕の父親をモデルにしている。父一子の世代的に僕たちの形骸が写像なんだ。彼は結局マケドニアにアイデンティティを求めたけど、僕たちの世代は少し違う。過去のメディアが入ったことで、生活様式や価値観が大きく変わった。今の戦争を見ておられるよ。戦争を指導するリーダーたちはみんな古い世代で、彼らが引き起こした戦争の記憶を子どもが引き継ぎ受けなければならぬ……」

僕は自らNYに“魚漁し”になった

だとすれば、僕はNYで暮らし、新感覚のMTVやCDを『過去のメディア』向けに発信している僕が、故郷マケドニアについての映画を撮ったのはなぜなのだろう？

「NYに居たんだが、自ら進んで魚漁しされたという(笑)。NYでマケドニアを行き来したからこそ僕がこんな構想が、今の映画なんだ。最初にストーリーを書いた時にはあまりにも個人的なテーマだったので、商業映画にはならないと思ったんだけどね」

「話は変わるけど、小銃も買ったんだ。小さくて軽いね。モンタージュ小銃あるいはコラージュ小銃と呼ばれているの？ 銃は銃、旗、それにシネイクスピアリックス・パニーといった他の文脈からの引用で構成されている。僕はそんな物語の構造に興味がある。それが20世紀末を生きた人間の条件であるように思えるから……」

多様な民族や宗教のミックス国家と形容されることの多かった旧ユーゴの悲劇を彼の言葉に重ねあわせてみたく。コラージュ的な国家を創造したり、そこで生きることはたぶん容易ではないけどそれは今世紀の世界的な世界を生き抜く上で必要不可欠な条件になっていくだろう。『ビフォア・ザ・レイン』は決して楽観視できない決意に向けて、生きる勇気を僕たちに与えてくれるとても今目的で偉大な芸術家なんだ。E

INNAN REGNET FALLER

Regi: Milcho Manchevski
I rollerna: Rade Serbedžija, Katrin Cartlidge, Gregor Grlje, Lubina Milutinska, Silvia Stojanovska, Jay Villiers, Josif Jastrovski m fl

Vi kommer inte att förstå mer om krigets mekanismer, vägar eller orsaker efter den här filmen heller. Vi kommer inte att förstå mer om Bosnien. Och det är inte för att ingen nygräddlar nya handlingar som brottas. För det gör den. Också. Och vi kommer inte att förstå något om Vietnam, Tjetjenien eller Libanon. Inte annat än att kriget och ordslan är för evigt oslagbara kvarvarande och att ingen kärlek i världen kan besegra dem.

Och är inte lösbar.

Han har placerat ett färdigt krig i republiken Makedonien, den enda del av det forna Jugoslavien där skotten ännu inte börjat rökas ut eller sammanskrivas. Ett krig som står mellan makedonier och albaner i republiken, ett krig som spränger kärleksband, familjer och kärlekar i smältlöst. Och är det inte de respektive sidorna som mejar ner varandra så sker det även gruppen, kulturen, tysken - det är ingen vacker värld.

Innan regnet faller är uppdelad i tre akter, som svas in i varandra på ett genutvänt vis. Manchevski gör det inte helt lätt för sina åskådare genom att diskutera upploppskronologin - det går inte att säga ett år börjar egentligen följa men och där slutar den. Och naturligtvis menar han att det som pågår i Bosnien och som när som helst skulle kunna pågå i hans gamla hemland Makedonien både är universellt och sådärligt. Ingen vet när kriget började - ingen vet när de slutar. Men när man upptäcker punkten i filmen (se den gamla tråk pågåendet) eller Manchevski gör ett trick - ja, då öppnar sig ett filmiskt hav av råddom: Innan regnet faller kändes år 1997 års bästa film, jag skulle aldrig drömma om att skriva det i slutet av januari. Men man måste göra undantag. Det går man med undantagfilmer.

Filmen börjar och slutar på en bergstätt i Makedonien där den unge munken Kiril sitter och påtar med klostrats tomplantor. Föder

Mario kommer förbi, de blöder bort mot en by på en höjd och konstaterar att det redan börjat regna där. Det kommer nog snart hit. När filmen i slutet återvänder till samma stans ligger kyrkklockan ofärdigt som ett öppet sår - klockan reser sig på armarna. Vi är med i sandstiden, med i en av 90-talets största filmer: en film som berättar om alla de stora frågorna - krig och kärlek - men som inte försöker göra några anspråk på att besvara dem.

Tiden väntar inte, världen är inte rund, världens stora frågor är oskrivet på oss. Och de gör ont. Manchevski i fantastisk tyoga har visat oss alla kärster och släktallagrar inget, ingenting.

Under filmen, om den nu över huvud taget har lyckats, vill jag den väntar - och om den över huvud taget berättar någonting - har vi bland annat mött den Pulitzerbelönade fotografen Alec i London, som lämnar sin flickvän, Anne (Katrine Cartlidge från Nadia) för att återvända till sitt hemland Makedonien, som hon inte sett på 15 år. För första gången i sin liv kan se något med sina egna ögon, där andra krigshäror han bevittnat har han sett genom sin kameran.

När och om av de tre delarna innehåller en kärlekshistoria mellan en man och en kvinna och samtliga tre kärlekshistorier påverkas av samma händelser. Var de än befinner sig, ingen kommer undan.

Milcho Manchevski lyckas inte bara styra upp en filmberättelse långt utöver det vanliga, hans kamerarbete, ljudinsättning, klipp - allt - är blivande och kolossal imponerande. Den 25-åriga Manchevski, som bor i New Yorks East Village sedan tio år har under den tiden varit verksam även filmbranschen och gjort dokumentärer och reklamfilmer. Men det här är hans långfilmsdebut. Villat, liksom det mesta annat med innan regnet faller, är hjälpsvickande.

Mats Nilsson

میلچو مانچفسکی

با تیرک آرم ویزر به آن تیار دانشم این نخستین
 آمل بود چیزی که دنیا بود و منبوی که با فانی
 بوده داره کنت چوری نو بود فرنگ نو رنگ نو
 چاشق و از نو دوده دگرگشت این کار کوی است که
 حسنه میسک من درام بهر بعد کجانی این کار با
 تمام من می هر

- اسطوره بارگشت به خانه از خیمه شدا معلوم
- فرق فصلانم باک شکر مقلوبتین که او
- همان دانش سرنگم کیمیم میسکا که به
- شکرنا درگشای هرگز

... این خیمه در واقع جانی بره افکوی اسطوره است
 کیمیم با درگشت به باقی رسیده خیمه با شافق
 دانشم و حکمت با خود آسانی از خطر من میسکا که
 باک هر که خیمه بر از دانشم بر آورده است است کار
 من به جیبم باک خیمه سرنگم کیمیم میسکا که او

... به اسطوره شدا می من مقلوبت کیمیم
 فرو میسکا که خیمه شدا از شکرنا معلوم
 و کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم
 رسیده
 من کار از دانشم شدا با ریتم که کار و کیمیم
 مقلوبت کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم
 که آن که من مقلوبت کیمیم کیمیم کیمیم کیمیم

میلچو مانچفسکی (Milcho Manchevski)
 فیلسوف اهل مقدونیه (1963) فیلم پنهان تیرک
 او در جشنواره فیلم واند سال 1997 برنده جایزه
 شد 94 می و در سال 1999 لندن یک جایزه اسکار
 شد

"Prima della pioggia" Ecco il film che ha vinto il Leone d'Oro alla Mostra di Venezia. Ce ne parla il regista Mico Mastorci, ex mago del videoclip, che adesso ha in mente un western italiano

Macedonia, tragedia incantata

Olivo Mastorci è italiano, ma conosce il mondo. A lui, che ha fatto il regista del film "Prima della pioggia", ha chiesto di parlare di Macedonia, un paese che ha vinto il Leone d'Oro alla Mostra di Venezia. Il film, che ha vinto il Leone d'Oro alla Mostra di Venezia, è un western italiano. Mastorci, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

Racconto magico per il tempo elegante e "bello" di un tempo

Il film "Prima della pioggia" di Mico Mastorci è un western italiano. Il regista, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

Il film "Prima della pioggia" di Mico Mastorci è un western italiano. Il regista, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

Il film "Prima della pioggia" di Mico Mastorci è un western italiano. Il regista, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

Il film "Prima della pioggia" di Mico Mastorci è un western italiano. Il regista, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

TEATRO
Stasera a Torino
Il nuovo lavoro
di Giorgio Strehler

Strehler, che ha fatto il regista del film, è un mago del videoclip. Adesso ha in mente un western italiano.

MUSICHE
Per i Rolling Stones
continua la marcia trionfale
del tour americano

Il tour americano dei Rolling Stones continua a essere un successo.

FESTIVAL A REGGIO
Il teatro-ragazzi
si fa comico
in estate a giugno

Il festival di teatro-ragazzi di Reggio Emilia si fa comico in estate.

SCORRO UN CONCERTO
Madonna e Schwarzy
i divi-più in salute

Madonna e Schwarzy sono i divi-più in salute.

PRIMA A TORINO
Victoria Italiana
all'Opera

Victoria Italiana all'Opera di Torino.

MAKEDONIJA

マケドニア

マケドニア共和国
(Republic of Macedonia)
面積 257,133平方km
人口 1,925万人
通貨 デナール
主な宗教 マケドニア正教
主な言語 マケドニア語

★「ビフォアザ・レイン」の舞台となるのはマケドニア。監督マンチェフスキーの生地でもある国だが、どこにあるのかわからない人が大多数のはず。マケドニアってどんな国？ 単一民族の日本人には想像絶する天地

Macedonia, Mon Amour

A new director moves deftly between 2 worlds in 'Before the Rain'

BY DAVID KOPPEL

THE WINNER of the grand prize at last fall's Venice Film Festival, Milcho Manchevski's "Before the Rain" is a number, rife with extremely ambitious three-part film on the relationship between personal crisis and national tragedy.

The action circles between a beautiful, rain-bathed region of the former Yugoslav republics where rival tribes of Macedonians and Albanians live in constant tension, and the media world of London, where a British photo editor (Karin Cartledge) is caught between her affections for her brilliant, outcasted husband (Jay V. Vito) and her passion for a handsome war photographer (Milo Srebrenjic).

Manchevski suggests that relationships are as fragile with violence and pain as they are with love, and that as devastating, these relationships appear on the world from its most remote regions to its most crowded centers.

"Before the Rain" — the title refers to the film's central theme of impending disaster — moves through three scenes that gradually unfold sections.

In "Words," a young Macedonian monk (Trenck) and Gregorje Cullaj offers protection to an Albanian girl

STUDY IN CONFLICT: Karin Cartledge and Milo Manchevski in "Before the Rain"

(Lubina Mitrevska) running from a band of gnomes. "Paper," set in London, finds the writer, Anne, struggling to make a choice between her two lovers, when violence steps in and makes a choice for her.

"Portures" follows the photographer, Aleksandar, back to his native Macedonia, where he finds his old village polluted into war-torn camps. He, too, must make a choice — whether to succumb to ethnic passion, or fight to rise above them.

Manchevski, a Macedonian native who has more recently worked making music videos in America, possesses a highly polished style that sometimes

seems a little at odds with the sincere, naive love the film's meant to project. It's not always easy to trust Manchevski's depictions of peasant life when his posturing workdays have the style and swagger of American TV news.

The three-part structure also contains a tricky time shift, like the one in "Pulp Fiction," that seems a bit too sophisticated and self-conscious for the context.

Still, the seriousness of Manchevski's engagement with the material is never in doubt. Macedonia is depicted as a country out of time, where religious men live in a 19th-century monastery by an overcast

sea, and only the stray Adida hogs betray the fact that 800 years have passed. London, by contrast, is a city of constantly changing emergency vehicles where peace can be glimpsed only in gray-scale.

Yet the structure of the film is designed to suggest that both places are essentially the same, doomed by the simple fact that human beings live in them.

We'll have to wait for Manchevski's next feature to know whether he's an artist or a shrewd entertainer. In the meantime, "Before the Rain" is one of the more worthy efforts of the season. —Dave Kehr

Award-winning film comes from Macedonia, with love

By David Koppel
Staff Writer
 In the year's recently completed race for the Oscars, the award went, as it should for awards that are given to the best of the best, to a Macedonian film, "Before the Rain." The award goes to "Before the Rain," which has been widely hailed as the best film of the year. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit.

Writer-director Milcho Manchevski, whose film "Before the Rain" won the Oscar for Best Foreign Language Film.

...of his people to make a living." The film is about the lives of a young monk (Trenck) and a young woman (Lubina Mitrevska) who are caught in the middle of a war between rival tribes of Macedonians and Albanians. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit.

...of his people to make a living." The film is about the lives of a young monk (Trenck) and a young woman (Lubina Mitrevska) who are caught in the middle of a war between rival tribes of Macedonians and Albanians. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit.

...of his people to make a living." The film is about the lives of a young monk (Trenck) and a young woman (Lubina Mitrevska) who are caught in the middle of a war between rival tribes of Macedonians and Albanians. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit. The film is a masterpiece of storytelling, and it is a testament to the power of the human spirit.

Bill Irwin is the company of the Seattle Repertory Theatre is

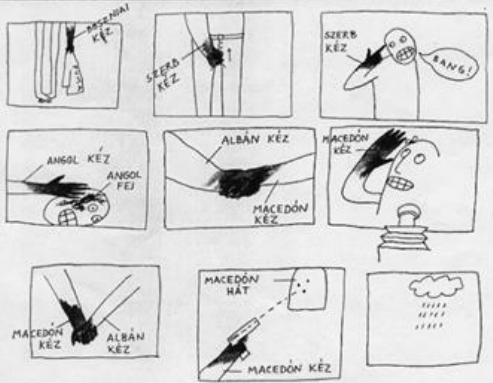

A MACEDÓN "ESŐ ELŐTT" CÍMŰ FILM RÖVID-KÉZBESZÉD
 ÁLTALITARTALOMLEÍRÁSA

Milorad Krstić:

1970

Kézbeszéd

-VOR DEM REGEN-

Tragödien aus Mazedonien

Mit den «Goldenen Löwen» am Filmfestival von Venezia 1994 ausgezeichnet und für den «Oscar» nominiert: «Vor dem Regen», der Debütfilm des gebürtigen Mazedoniers Mílko Manastéφski, verkörpert sich als vorwärtiges Drama.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Wäre es den nicht allwissenden Göttern gelübt, verheiratete sich die Makedonen im Herbst, wie wir es gewohnt sind, im Sommer. Die Makedonen sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Die Mazedonier sind ein Volk, das sich seit Jahrhunderten in einem unruhigen, kriegsgeplagten Land befindet. Die Mazedonier haben eine lange Geschichte, die sich bis zu den Anfängen der griechischen Zivilisation zurückverfolgt.

Η Κάθριν Κάρλτριτς και ο Ράντε Σερμετζίγια σε μια σκηνή από τη διεθνώς αναγνωρισμένη ταινία «Πριν τη βροχή» του Μαντάεφσκι.

«Βροχή» από βραβεία για τα Σκόπια

ΠΡΙΝ ΑΠ' ΤΗ ΒΡΟΧΗ

Σκηνοθεσία: Μίλκο Μαντάεφσκι. Παίζουν: Καθρίν Κάρλτριτς, Ράντε Σερμετζίγια.

Αυτή την ταινία του Σκοπιανού —και νεαρού— σκηνοθέτη Μίλκο Μαντάεφσκι θα έπρεπε να την αναλάβει υπό την προστασία του το υπουργείο Πολιτισμού, να τη δείχνει στους συμβούλους κινηματογραφίας, στα μέλη που απαρτίζουν τις επιτροπές, το Κέντρο Κινηματογράφου, αυτούς που μοιράζουν κρατικά βραβεία σε ελληνικές ταινίες που απέτυχαν...

Να τους φωνάζει και να τους τη δείχνει κάθε φορά που θα του ζητούν λεφτά, κάθε φορά που θα του φέρνουν προσεδεία αντί για σεναρία, κάθε φορά που θα βγαίνουν τα εισιτήρια των τριών πρώτων ημερών μιας ελληνικής ταινίας, κάθε φορά που θα μας βροτάνει την πόρτα κατόπιμτρο κάποιο μεγάλο ξένο φρεσιβάλ.

Να τους καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους και να τους λέει: «Ίδού τι έκανε ο Σκοπιανός για τη δική του πατρίδα».

Διότι ο Μίλκο Μαντάεφσκι στο «Πριν από τη βροχή» και για το παρωδικό του μίλησε και για τα ερωτικά του είδη, αλλά και το όνομα της νεοσύστατης χώρας του έκανε γνωστό και τελικά με «Χριστό Λιοντάρι» από τη Βενετία ανεχώρησε και ως την υποψηφιότητα του Όσκαρ ξενόγλωσσας ταινίας έφτασε. Και ξέρετε γιατί; Διότι όλα τα παραπάνω το έφτιαξε με τη

λογική «ώρα κάνει κινηματογράφο», «αυτά τα πράγματα τα λέω σε κοινό που πρέπει να τα καταλάβει», «ετούτο το μήνυμα το στέλνω σε ξένους και πρέπει να το εισπράξουν».

Μια ιστορία σε τρία μέρη, η πρώτη και η τελευταία στα Σκόπια, η μεσαία στο Λονδίνο απ' όπου θα ξεκινήσει ο ήρωας το δράμα της επιστροφής, στα άγια χώματα, στους ανοικτούς λογαριασμούς, παίρνοντας μαζί του την ανοικτή συνασθηματική του πληγή και την ανάμνηση μιας αγάπης που άφησε στο Λονδίνο —έναν άλλο ανοικτό λογαριασμό που για την ώρα είναι δευτερεύων.

Η εικόνα του είναι εξαιρετικά φτιαγμένη: τρακλάρι της ιδιαίτερης πατρίδας και ρυθμός μοντέρνος δυτικός, με συναίσθημα που αρπάζει το κοινό. Φυσικά, οι Ελληνόπαίδες θα τον σνομάρουν.

Όσο για το προσαγανιστικό μήνυμα, είναι τόσο καλυμμένο ώστε για τους ξένους σχεδόν δεν υπάρχει. Για μας τους Έλληνες: Μόνο με μια ανάλογη ταινία θα μπορούσαμε να απαντήσουμε, αλλά κι αυτή την έκανε Ιταλός. Το «Μεντιπέρνεο». Κι αυτό, όμως, οι Ελληνόπαίδες το σνομάραν. Ζήτω το κρατικό κινηματογραφικό βραβείο. Π.Τ.

